herpy

SKINKER

African Five-lined Skink

Trachylepis quinquetaeniata

Trachylepis quinquetaeniata er en aktiv, dagaktiv skink fra det nordlige og centrale Afrika med glinsende, metalagtige skæl, lyse længdestriber og en hale, der hos unge dyr og hunner skinner elektrisk blå. Den soler sig på sten og lever af insekter. Den er hurtig og sky, så den egner sig bedst som udstillingsdyr, ikke til håndtering.

Familie: Scincidae Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**20-25 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**4-5 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Klippeboende og jordboende**
Biotop	**Halvørken, savanne og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**90 × 45 × 45 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-29 °C**
Hotspot	**32-35 °C**
Temperatur, nat	**20-22 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**12-15 mdr.**
Kuldstørrelse	**3-10 æg**
Kuld pr. år	**1-2**
Inkubation	**60-62 dage** ved 27-29 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er hverken opført i CITES eller i EU's bilag A-D, så der kræves ingen CITES-papirer. Den står ikke på den danske liste over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015).

Om arten

Trachylepis quinquetaeniata er en middelstor, slank skink med spids snude, korte, kraftige ben og en lang, tynd hale. Skællene er glinsende med et metalagtigt skær. Grundfarven er oliven- til mørkebrun, ofte med små perlehvide pletter og lyse længdestriber fra hovedet og bagud. Siderne er gullige til beige og bugen hvidlig. Lige bag øreåbningen sidder nogle sorte pletter.

Kønnene ser meget forskellige ud. Hannen er lys til mørkebrun med mørk strube, en gul til orange stribe fra læben og ned langs siden og sølvfarvede til lyseblå pletter på struben og siderne. Hunnerne og de unge dyr er mørkebrune til sorte med gyldne striber og en lys til klar blå hale. Stribetegningen kan blive utydelig hos gamle dyr.

Arten bliver typisk 20-25 cm inklusive hale, og enkelte dyr bliver større. Hunnerne måler i gennemsnit omkring 8 cm fra snude til kloak. Levetiden er dårligt kendt; det ældste registrerede dyr i fangenskab blev knap 5 år.

Arten blev beskrevet i 1823 af Lichtenstein og stod tidligere i slægten *Mabuya*. Artsnavnet *quinquetaeniata* betyder 'med fem bånd' og hentyder til de lyse striber, der ses hos mange dyr. *Trachylepis margaritifera*, der tidligere blev regnet som en underart, er i dag en selvstændig art, og de to forveksles ofte i handlen. Der opregnes to til tre underarter, men *T. q. scharica* regnes oftest med i hovedarten.

Den er hurtig og vagtsom og flygter ved den mindste forstyrrelse. Hale og hud er skrøbelige, så dyret tages kun op, når det er nødvendigt. Den kan med tålmodighed vænnes til at tage insekter fra en pincet.

Udbredelse og levested

Trachylepis quinquetaeniata har en stor udbredelse i Afrika syd for Sahara, mest nord for ækvator, fra Egypten og Eritrea i øst til Senegal og Elfenbenskysten i vest. Den findes bl.a. i Egypten, Sudan, Sydsudan, Etiopien, Eritrea, Djibouti, Somalia, Kenya, Uganda, Tanzania, Den Demokratiske Republik Congo, Den Centralafrikanske Republik, Tchad, Niger, Mali, Burkina Faso, Nigeria, Cameroun, Ghana, Togo, Benin, Guinea, Elfenbenskysten og Senegal. Forekomsten i Algeriet er usikker. Typelokaliteten ligger i Egypten og Nubien.

Arten er indført og har etableret sig i Florida, og der er fund fra det sydlige Californien. Disse bestande hører ikke til den naturlige udbredelse.

> **Oprindelig udbredelse:** Benin, Burkina Faso, Cameroun, Den Centralafrikanske Republik, Tchad, Congo-Kinshasa, Elfenbenskysten, Djibouti, Egypten, Eritrea, Etiopien, Ghana, Guinea, Kenya, Mali, Niger, Nigeria, Senegal, Somalia, Sydsudan, Sudan, Tanzania, Togo og Uganda.

LEVESTED

Trachylepis quinquetaeniata lever i savanne, krat, åben løvskov, klippeterræn og græsland. Den er hovedsagelig jordlevende, men sætter sig gerne på klipper og stenmure og klatrer også i træer. Den bruger også bygninger. Den findes fra havniveau og op til omkring 2.200 m.

Dyret er dagaktivt, jager aktivt og soler sig i morgentimerne på sten og stammer. Aktive dyr har en kropstemperatur på omkring 35 °C, og i en temperaturgradient vælger de omkring 36 °C. Føden er hovedsagelig leddyr som biller, myrer, sommerfugle, fårekyllinger, græshopper, fluer, spindlere og termitter, indimellem orme og enkelte gange små øgler. Hunnerne æder også plantedele, og frugt og frø kan indgå. Tætheden er omkring to dyr pr. hektar.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Foderdyr: hold og avl

Pasning

TERRARIET

Et enkelt dyr skal have et terrarie på mindst 90 × 45 × 45 cm. Arten er hurtig og meget aktiv og bruger al den plads, den får, så større er bedre. En avlsgruppe med én han og to til tre hunner kræver mindst 120 × 60 × 60 cm. Hanner holdes ikke sammen.

Bunden skal kunne graves i og holde på fugten. En blanding af 60 % muldjord eller kokosfibre og 40 % sand i et lag på mindst 8 cm er velegnet, med et lag rent, kemikaliefrit løv ovenpå. Bunden skal skiftes helt hver 3.-4. måned, og ekskrementer og urinsyre fjernes dagligt. Hold den ene ende af bunden fugtig, og lad den anden side være tør, så dyret kan vælge.

Indret terrariet med mange skjul og en rodet struktur: korkrør, korkbark, hule grene, stabler af sten, hylder og en struktureret bagvæg. Der skal være mindst to skjul, et i hver ende. En stor, flad sten under varmelampen fungerer som solplads. Terrariet skal have et sikkert låg, for arten springer og løber hurtigt.

TEMPERATUR

Trachylepis quinquetaeniata er en solelsker. Hold 24-29 °C i den kølige del af terrariet og 32-35 °C på selve solpladsen, målt på overfladen med en digital føler eller et IR-termometer. Om natten slukkes lamperne, og temperaturen må falde til omkring 20 °C.

Brug en varmepære på omkring 50 W i en lampe over den ene ende og en flad sten som underlag. Keramiske varmelegemer, varmemåtter og farvede pærer er ikke gode nok til arten. Er solpladsen for varm, så brug en dæmper eller en svagere pære, og er den for kølig, så brug en kraftigere. Varmen samles i den ene ende, så dyret kan vælge.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Arten kræver en moderat luftfugtighed på 60-80 %, lavere om dagen og højere om natten. Sprøjt terrariet en til to gange dagligt, bland vand i bunden, og læg et skjul med fugtigt sphagnum i den ene ende, så dyret kan vælge fugtigt eller tørt. Mål med en digital føler midt i terrariet. God ventilation sikrer, at bunden og løvet kan tørre mellem sprøjtningerne.

Stil en lille, lav skål med rent vand i terrariet, så dyret kan drikke og lægge sig i den. Skift vandet dagligt, og skrub skålen hver uge.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og har brug for stærkt, klart lys og UVB. Arten soler sig i åbent, stenet terræn og hører efter levevisen til Ferguson-zone 3. Brug et T5 HO-UVB-rør på 5-6 % i en reflektor på samme side som varmelampen. Over net skal solpladsen ligge omkring 18-23 cm under røret, og uden net, med røret inde i terrariet, omkring 28-30 cm. Røret skal være den lyseste kilde over solpladsen, og dyret skal også kunne trække sig ud af lyset. UVB trænger ikke gennem glas og plast, så et vindue giver ingen UVB og kan gøre terrariet for varmt.

En kraftig LED eller et T5-rør på 6.500 K over det meste af terrariet gør det lyst. Hold lyset tændt 13 timer om sommeren og 11 timer om vinteren. Skift UVB-røret hver 12. måned.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Arten er insektæder. Giv fårekyllinger, kakerlakker (fx *Blaptica dubia*, *Shelfordella lateralis* og *Blaberus*), silkeorme, små tobakssværmerlarver, melorme, larver af soldaterfluen og snegle, så kosten er så varieret som muligt. Giv hver dag så mange insekter, som dyret kan æde på omkring fem minutter. Bliver dyret fedt, så fodres der hver anden dag. Byttedyrene må højst være lige så brede som afstanden mellem dyrets øjne.

Drys insekterne let med et tilskud af kalk, D3 og vitaminer, og spring af og til en dusning over. Fodr insekterne med næringsrigt foder, inden de gives. En lille skål med frisk vand skal altid stå fremme.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Trachylepis quinquetaeniata er hurtig, nervøs og vagtsom og er et dyr til at se på. Den flygter, taber halen og stresses af gentagen håndtering. Giv et nyt dyr et par uger i fred, og vænn det så til at tage insekter fra en pincet.

Dyrene er enkeltgængere. Hannerne er indbyrdes aggressive, og kønnene holdes sammen, kun når de skal yngle. En han kan holdes sammen med to til tre hunner i et stort terrarie, men der skal være mange skjul og flugtveje, og dyrene skal følges tæt. Terrariet skal have låg.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Dyrene er kønsmodne efter omkring 12-15 måneder, og hunnerne yngler første gang ved omkring 15 måneder. Hannerne er lette at kende på den mørke strube, den gule til orange sidestribe og de sølvfarvede til lyseblå pletter. Hunnerne og de unge dyr har gyldne striber og en blå hale. Parres der, skal hunnen være veludviklet, i god huld og ikke netop have lagt æg uden en hvileperiode.

PARRING

Hannerne kan være hårde i parringen, så terrariet skal have mange skjul og flugtveje til hunnerne. En avlsgruppe består af én han og to til tre hunner. Der er ikke dokumenteret en særlig vinterhvile hos arten i fangenskab, men avlen følger sæsonen, hvor dagene bliver længere og varmere, og hunnerne lægger i sommerhalvåret. Hold hunnerne i god huld med daglig fodring og tilskud af kalk.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 3-10 æg ad gangen, i gennemsnit omkring fem, og kan lægge to gange i en sæson. Hunnen kan blive og vogte æggene. Giv hunnen en æglæggekasse på mindst 20 × 15 cm med et dybt lag fugtig sand og muldjord eller sphagnum, dækket af en korkbark, og hold bunden fugtig. Gravide hunner har brug for ekstra kalk.

INKUBATION

Æggene tages forsigtigt op og lægges halvt nedgravet i let fugtig vermiculit eller perlit i en let ventileret beholder, uden at de vendes. Substratet skal være fugtigt, men ikke vådt. Æggene klækker efter omkring 61-62 dage. Rugetemperaturen er ikke dokumenteret for arten; 27-29 °C er et skøn, der passer til klimaet i udbredelsesområdet. Indsunkne æg er som regel udtørrede, og æg der sveder, er døde eller ved at dø.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne måler omkring 3 cm fra snude til kloak ved klækningen. Hold dem enkeltvis eller i små grupper af samme størrelse i et terrarie med jordbund, mange skjul og en varm solplads. Giv daglig føde af små fårekyllinger, bananfluer og små kakerlakker, drysset med kalk og vitaminer. Giv samme UVB og varme som til de voksne, og skil ungerne ad, hvis nogle holder de andre væk fra føden.

Sundhed og typiske fejl

Der kendes kun få sygdomme, der er særlige for arten. Typiske problemer og forebyggelse:

- Knoglesvind (MBD) ved mangel på UVB eller kalk og D3. Brug UVB-rør og skift det hver 12. måned.
- Parasitter hos vildfangne dyr og nyindkøbte dyr. Hold nye dyr i karantæne og få dyrlægen til at undersøge en afføringsprøve for orm og encellede parasitter.
- Udtørring ved for lav luftfugtighed. Giv altid et fugtigt skjul.
- Tabt hale ved forskrækkelse eller hårdhændet håndtering. Halen vokser ikke ud igen i fuld længde.
- Stress og for lidt plads. Dyr, der konstant løber langs glasset, har brug for flere skjul eller mere plads.
- Fedme hos voksne dyr, der får for meget føde.

Et sundt dyr er årvågent, har klare øjne, fyldig hale og ingen sår. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke æder, har hævelser eller sidder sløvt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.